

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 99. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511983504.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Det var en kold og temmelig mørk VinterAften - den 16de Januarii 1772 - at en middelaldrende Mand, gik med langsomme Skrit, nedhængende Hoved og Armene over Kors op og ned ved Canalen - Han var indsvøbt i en stor RegnKappe, og saavit som Maanens ringe Lysning tillod mig at skjønne, af et kummerligt og mørkt Udseende; et levende Billede af den fortvivlede Armod - I det øvrige var der saa noget besynderligt, og om jeg tør udtrykke mig saaledes, noget tragi-comisk i al hans Adfærd, at det næstendeel ligesaameget var min naturlige Nysgjerrighed, som den billige Frygt og Medlidenhed, der bevægede mig til at oppebie denne SpadseereGangs Udfald, da jeg af en Hændelse var blevet Vidne til den - I dette Forsæt skjulte jeg mig under et Keller-Skuur - under hvilket mine Læsere behager, kun saaledes, at jeg ikke taber min Mand af Sigte - Han var, for Resten, paa mig og Vægteren nær - om hvilken jeg i forbigaaende maae anmærke, at han just dengang blev plaget af en foruroeligende Drøm, formodentlig om Klammerie, Spanske Kapper, hælede Tyve-Koster, TugtHuuse eller sligt - paa mig og Vægteren nær, siger jeg, var han naturligt nok saa || allene og saa uforstyrret her, som han kunde have været i nogen af vore Professorers Lectier; eller det, som næsten løb ud paa det samme, han troede dog at være det. Thi om og en Spillere, som sprang hen til en Jøde, eller en Jøde, som travede hen til en Hofmand, eller en Hofmand som dandsede hen til en af Stadens Nymphes, eller en Nympe, som hoppede hen paa en DantseBoed, af og til løb ham paa Armen, saa var han dog i alt for dybe Tanker til at mærke det; og de agtede, som man kan troe ligesaalet paa ham, som han paa dem - Men naar Maanen undertiden brød frem igjennem Skyerne, og med et mat Skin spillede paa Vandet, saa løb han hastig derhen, blev med et staaende stille og 100 betragtede det med den største Opmærksomhed - - saa løb han igjen et Par Skrit frem, og saa et Par tilbage, ligesom en, der søgte hvor - - - saa slog han Hænderne sammen over Hovedet, og gjorde en heftig Bevægelse, ligesom en, der nu vil - - - og saa vendte han sig om, og drog et dybt Suk - - - maaskee, fordi det var saa koldt - Imidlertid kom Skyen igjen for Maanen, og med den, som jeg da sluttede og han siden tilstoed mig, altid en mørk, fortrædelig, venlig, godgjørende Tanke til hans Sjæl - Dem af mine Læsere, som maaskee vil forundre sig over denne Sammen-Sætning af Bi-Ord, maae jeg sige, at jo fortredeligere, jo ærgerligere saadan en Tanke var, med desto større Ret fortjente den Navn af en Vel-Gjerning imod hans Familie, og ham selv - Den oplivede hans halvdøde Sjæl til Følelser, og vakte den op, af den ligegyldige, kolde, uvirksomme Tilstand, som ved slige Leyligheder er saa farlig; den var Moder til en lang Række af andre Betragtninger, som gjorde, at han paa nogen Tid glemte sit grusomme Forsæt, fordi de gjorde dybe Indtryk paa ham - Den gladeste Forestilling skulde derimod have gledet bort over en Sjæl, som min fortvivlede Ridders - En lykkelig Nar, en || rig Epicuræer, en æred Hykkere, et mægtigt Uhyre, som skulde retskaffen bandes først, hindrede ham meer end engang i at tænke paa det ulykkelige Spring - Dyden med alle sine Yndigheder, alle sine fortryllende Skjønheder, skulde derimod kun have befordret det, om han ellers et Øyeblik havde været i Stand til at betragte saa glad og opmuntrende en Gjenstand - Thi han var, imellem os at sige, engang for alle overbeviist om, at om Dyd, og Redelighed virkelig endnu opholdt sig paa vor Jord-Kugle, saa maatte det være - - paa Bunden af Canalen - Med faae Ord, han holdt disse prægtige Navne, hvormed Menniskets Børn ere blevne enige, at pryde dem af deres Handlinger, som de synes vel om, for 101 Lyd uden Bemærkelse; og han var i den stadige Tanke, at den sande Dyd ikke fandtes, uden i Himmelen, i vore Bøger, og, som det da forstaaes af sig selv, i hans eget Hjerter - Men det er endnu for tiiligt, at sige mine Læsere, hvad der havde bragt ham paa denne urimelige Fordom, og Tid efter anden hærdet ham meer og meer deri, indtil den var blevet uovervindelig - Jeg vil snart faae Leylighed at gjøre dem nøyere bekendte med hans Karakter, hvilken det er nødvendigt, at de maae vide, ikke fordi den skulde være saa besynderlig, thi jeg kjender hundrede af hans Tænkemaade, men fordi han er en af mine Hoved-Personer -